

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iona Propheta

Luther, Martin

Argentorati

VD16 B 3892

Capvt Secvndvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36534

ANNOTATIONES

infrugiferum, Dei ministrum esse oportet, ut nihil in eo prorsum sit, quod in alterius usum & commodum non possit uerti. Qui timor Dei sit, supra recitatum est, nempe cultus Dei, Vera enim cultura, sincera religio, est & timore & honore Deum prosequi. Similiter & illi homines timuerunt Deum, id est, Dei ministri, timentesq; Dei, facti sunt.

CAPVT

SECVDVM.

ORauit autem Iona ad dominum deum suum de uentre piscis, & ait.

Hec non sic accipienda sunt, perinde quasi ore protulisset, hancq; collocasset in seriem, nec enim in tam horrenda morte, tam bene habuit, ut adeo bellam fingere cantilenam potuisset, Ceterum indicat hisce, quali tum animo fuerit, & quæ in corde eius tum cogitationes uersatæ sint, in tali mortis certamine constituto. Nam uti supra memorauimus, opus est nobis, ut cor Ionæ introspeciamus, priusquam ad afflictionem euadat, quom adhuc morti infixus est, ipsa
que

que omnino uita defuncti instar ducere, Nihil enim de sua redemptione norat, neque quicquam aliud in mentē illi ueniebat, quā oportere mori, unde mortem ita gustans & sentiens, sine intermissione mortuus est. Postquam uero mortem euasit, ac pristinae restitutus uitae fuit, tum primum retrospectit, hanc que orationem ad honorem Dei, hominumq; commodum scriptam, posteris reliquit. Prodeant nunc curiosi illi, qui defunctorum statum libenter nouissent. pleriq; enim sunt, quibus in delicijs esset, rogare Lazarum, quid nam struxisset operum, quid cogitasset, sensisset, ac denique uidisset, cum in tumulto quadriduanus decubisset, Iohā. 11. Sic & alij quid fecissent, &c. à Christo, Prophetis & Apostolis excitati. Sunt quidam hic, leuiore multo folijs, tunc cum sine pondere succi, mobilibus uentis arida facta uolant (ut Nasonis uerbo utar) inauspicate prodeuntes, qui eos tam horrenda uidisse scribunt, ut posthac totum uitae suae reliquum tempus, nunquam hilares fuerint. Alij apud locum Sapientiae 2. permanent. Nemo unquam à mortuis uenit, qui nobis eorum statum indicauerit. Ego uero posthabito Lazaro alijsque mortuis, apud scripturam permanebo, quae eos dormire adfirmat. Videor enim mihi uidere, tam alte sopitos, adeoq; graui occupatos somno,

ut

ut nihil planè sentiant, aut uideant, multo minus, quàm naturali somno sentiatur. Ac si resuscitentur, tum illis contingat, ut ignorent ubi fuerint. Hos uero in conspectum statuamus, qui non ita dormiunt, & mortui tamen sunt, & in morte, & mortem & Infernum sentiunt. Quos pro uiuentibus adhuc habemus. Atqui si iuxta sensum illorum iudicare uelis, sicut & iudicandi sunt, mortui sunt, & nulla in eis uita residua est. Illi nobis certam ueritatem loquentur, illi nostram curiositatem, Attalicas que conditiones arguant, quid posthanc uitam, præsertim impijs, euemat, quiq; sit eorum status.

Clamaui in tribulatione mea ad Dominum, & respondit mihi. De uentre Inferni ululaui, & audisti uocem meam.

Principio, gratiam Dei, & adminiculationem, euehit ad sydera, gratiasq; agit, quòd ex afflictione sua eripuerit cum Deus. quo primum nobis Dei bonitatem clementiam ac misericordiam, Deinde tribulationem suam ex qua ereptus est, & prædicat & ob oculos ponit. Atq; hic primus uersus, maxima nobis, uniceq; necessaria documenta præbet. Primum, ut præ omnibus, in tribulatione, adeoque

f extrema

extrema necessitate, ad eum curramus illius nobis propitium numen imploremus, illiq; de nostra queramur angustia. Neq; enim admittere potest, ut non adiuuet ad se clamantem, ac deprecantem, diuina eius benignitas continere se non potest, quin exaudiat tantummodo non cessemus, clamorem nostrum ad eum tollere, neq; conticeamus unquam. Erecto capite, leuatisq; manibus citra cunctationem inuoces ipsum necesse est, in hunc modum. Domine Deus meus opem mihi feras, &c. Tum protinus experiere, melius tectum rem habere tuam. Si inuocare et clamare ad illum nosti, tum sane adiutus es ab eo. Neq; enim infernus, infernus esset, aut permaneret, si inuocari Deus, aut ad eum preces inde fundi potissent. Nam, quod tu diu flere & ululare cogitas, teq; diu tribulatione torquere, ac macerare, uel circumspicere, num quisquam tibi auxiliari uelit, ludis operam, nec eo pacto euadis, sed altius te in periculum agis potius. Ausculta Ione huic. qui & ipse diu se ad afflictione cruciauit, cumq; ea luctatus est, priusquam inuocaret. ut subinde ex ipso audiemus. alio qui citius redimi poterat. Neq; tibi precipit, aut, ut idem facias, te docet, ceterum protinus id primo loco ponit. Quomodo clamauerit ad Deum, & sic e=reptus sit.

ANNOTATIONES.

Atqui nemo hominum credit, quàm sit difficile,
 sic ad Deum clamare, aut eius efflagitare auxilium.
 Vlulare, queri, tremere possumus, desperare, ac te-
 rrimam gerere personam belle quidem nouimus.
 Inuocare Deum uero, nusquam apparet. Ibi enim
 supprimit nos, cœruicibusq; nostris, graue iugum,
 mala conscientia imminet atque peccatum, Ad hæc
 auget mala, quod iratum Deum sentiamus, quæ to-
 to mundo grauiora sunt onera. Breuiter, soli nati-
 ræ, aut impio impossibile est, ut se aduersum tanta
 onera erigat, & æque illum inuocet Deum, qui tum
 succenset & punit, nec ad alium quenquam aufu-
 giat. Perinde ac Esaias sæpenumero queritur,
 quod populus non sit reuersus ad percutientem se.
 Natura perpetuo ad fugam propensior est, si uel
 succenseat, uel puniat, tantum abest, ut ad illum se
 conuerteret, aut inuocaret eius opem, semper enim
 alibi subsidium querit, nec uult nec potest hunc De-
 um ferre. Vnde in æternum fugit, sed effugere non
 potest, quare in ira, peccato, morte, & Inferno in
 sempiternum damnatam illam esse oportet. Atque
 hic uides Inferni magnam partem, quo nam modo
 peccatores posthanc uitam habeant. Nimirũ, quod
 iram Dei fugiant, & nunquã tamen effugiant. nec
 tamen ad Deũ clament, nec Deum inuocent. Con-

tra Esaias. 28. ait, Qui in lapidem angularem, Christum, confisus fuerit is nō fugiet. Ac si dicat. Omnes impij perpetuo fugiunt prae conspectu dei, & indignationis eius, nec tamen effugere queunt, à qua anxia fuga fideles per Christum securi sunt.

Natura non secus se adornare potest, ac sentit, iam uero dum praeter iram & ultionem Dei nihil sentiat, haud aliter de deo cogitat aut sentit, ac de iracundo Tyranno, nec se ultra eam iram penetrare potest, neq; sensum illum transilire, nec se aduersus Deum, ad Deum uertere, aut illum inuocare potest. Quamobrem ubi Iona usq; eo profectus esset, ut ad Deum clamaret, iam parata erat illi uictoria. Itidem tibi cogitandum & faciendum est, Ne pronus incedes, ne fuge, sed tranquillus persiste, supra que te uehere tum senties hunc uersum esse quod est & sonat. Clamaui in tribulatione mea ad dominū, & respondit mihi. ad dominum, ad dominū inquit, & aliò nusquam, & ad eum, qui irascitur & punit, & ad aliàs neminē. Respondere uero est, quod protinus tecum fit melius, & quod mox percipis, iram imminui poenamq; mitiorem fieri. Non potest ipse non respondere, modo tu non possis non clamare. Nec enim meritum, uel demeritum tuum curat. optime nouit te peccatorem esse, iramq; cōmeruisse te, aliò=

ANNOTATIONES.

te, aliõ qui non animaduertet in te. Verum hoc omittere creatura non potest, quin semper aliquid secum adferre moliat, quo Deum placet, nec tamen quicquam reperit, Nam neq; credit nec nouit, solum clamare satis esse ad placandum iram Dei. id quod Iona nos hic docet. Hic uniuersis planè mortalibus animus est, ut, si Deus non irascatur, non puniat, sed satis largiatur, nobisq; bene fãciat, temerarij, audaces, præfracti, superbi simus adeo, ut nobiscum nemini conuenire possit. Minæ, terrores, exempla iræ Dei tum nihil promouent. Omnia iocus esse uidentur & contemptus. Rursum, si quando Deus puniat, adeo desperati & pusillanimes sumus ut nulla consolatio, nulla bonitas, nulla gratia nos erigere aut confortare ualeat. Adeo utcunque nobiscum agat Deus nihil profumus. Ecce quàm fastuosi colom, quàm animum desponsi Principes & Potestates erant. Nullis precibus, nullis terroribus apud rusticos promouebatur quicquam, nec consolatione, aut exhortatione apud Principatus. Rursum iam Principes & Potestates non satis erigere cristas, non satis arrogantes esse possunt, nullæ interminationes, & terrores quicquã apud illos efficiunt, donec iram Dei experiantur denuo. Natura, natura esse non desinit.

f 3   Alte

Alterum documentum est, ut eo modo clamemus, ut corde persentiscamus etiam, talem esse clamorem nostrum cui Deus respondeat. ut & cum Iona gloriari possimus, Deum si quando de tribulatione nostra ad eum clamauerimus, respondere nobis. Quod aliud non est, quam sincera fide ex animo inuocare Deum. Nec enim caput erigi, nec palmæ ad sidera tendi possunt, nisi cor primū erectum fuerit, quod se eo modo, quem dixi, erigit, ut spiritus auxilio ad iratum Deum acceleret iter, subq; iram gratiam querat. Deum quidem punire sinit, & iuxta tamen ex eius bonitate consolationem recipit. Obserua hic quā acuto uisu cordi sit opus, sola ira & ultione Dei circumsepto, nec tamen iram aut ultionem, sed gratiam & uidenti & sentienti, hoc est nolenti uidere & sentire, tametsi extreme uideat & sentiat, Volenti simul gratiam Dei bonitatemq; uidere & sentire, tametsi altissime abstrusa sint. Adeo magni est negocij ad Deum peruenire. ut per iram eius, pœnam & indignationem, perinde quasi per medias spinas, imò lanceas & gladios ad eum uiuam facias. Hic demum clamor fidei uocatur, qui corde sentitur, quod tangat Deum, item ut Christus sentiebat à se uirtutem exisse dum hæmorrhœis fluxum sisteret. Spiritus enim uerba & opera
sentit.

ANNOTATIONES

sentiuntur, quod tangant, & non frustra emissa sint. Qui uero sic proclamant, & in uentum orant siue ad quenquam pertingat uel non pertingat, nihil illi faciunt. Sed risus potius est & adulatio coram Deo res illorum.

Alter a pars huius uersus, idem sonat quod prior, idem enim utraq; pars ualent. puta in tribulatione ad Dominum clamare, & responsum accipere, Et Deum è uentre inferni inuocare, & exaudiri uocem. Ideo uero ingeminat eandem rem, ut certior tanto sit, nosq; constantius tale credamus, sic se habere quemadmodum dicit, coram Deo. Id enim Scripturæ in more est, ut eandem rem bina uice proferat, ut eo minus hæsitemus. perinde atq; Ioseph Genes. 41. bina Pharaonis somnia, eandem rem significare coniectat. ob eam causam, ut certum sit ita fore, &c. Quod uero ait de uentre inferni, aluum piscis intelligit, Non quòd piscis sit Infernus, cæterum, quod uenter illi æque fuerit, atq; Infernus & suum illic Iona Infernum perpeßus sit. Ac si dicat, E uentre mortis, non quod piscis, mors sit, cæterum quod Iona in eo suam perferat mortem. Non enim hic quid piscis sit enarrat, sed quis animus illi in pisce fuerit. nimirum quod cogitarit sese ad Aëterna descendere, quom in piscis aluū illaberetur:

ut recte adeo dixerit, è uentre Inferni mei, uel ex eo qui Infernus meus erat.

Quid uero Infernus sit ante nouissimum diem, nondum satis certus sum. Nam esse singularem quendam locum, in quem condemnatae animae recipiantur, quemadmodum pictores fingunt, & ministri uentris praedicant, fabulas esse credo. Necdum enim daemones in Inferno sunt, caterum ut Petrus ait, laqueis ad Infernum ligati sunt. Iam & d. Paulus mundi eos Principatus & Potestates adpellat, qui in aëre ferantur superne, & Christus Principem mundi Satanam. Nec enim fieri posset, si in Inferno essent, ut mundi rectores essent, totq; pessima facinora & calamitates patrarent. Poena certe egregie conatum illorum prohiberet. Praeterea & Scriptura plerosq; diuos Ad Inferna descendere adfirmat. ut & hic Iona, et Iob & Iacob Gen. 36. inqt. Mœstus descendam ad Inferos ad filium meum.

Quare & scriptura p̄frequens uoas Scheol usus è in hoc, ut extremam ad afflictionem & angustiam mortis in morientibus indicet. De morientium enim affectu loquitur scriptura, Sunt autem adfecti, perit de quasi ad inferos deueherentur, hoc est, in iram Dei merguntur, tametsi quo perueniant ignorent quisq; enim ubi ubi fuerit, suum secum infernum gerit, quam

ANNOTATIONES.

rit, quamdiu supremam afflictionem mortis & irā
 Dei per se ferit. In hunc modum diuus Petrus Act
 4. Psalmum 15. de Christo exponit, Non relinques a
 nimam meam in inferno & c: mortisq; dolores sol=
 uisse deum adserit, ut ita Petrus per infernum, mor=
 tis dolorem, quem Christus sensit, dum in cruce pen=
 dens animam ageret, ac in potestatem Dei recideret
 & mergeretur, significari uelit. In extremo uero
 die, longe res alia erit, ubi singularis quidam locus
 Infernus erit, uel ubi illi qui inferis adiudicati sunt,
 uel iram Dei sempiternam ferent, permanebūt, Sed
 de ijs satis, Nec multum etiam refert, si quisquā ita
 de inferno sentiat, quemadmodum pingitur & diā=
 tur. Nam multo deterior nunc & in futuro erit in=
 fernus, quā quisquam referre, pingere aut cogita
 re queat.

Deiecisti me in profunda pelagi, II
 ut me fluctus circumdarent, omnes
 undæ tuæ & procellæ transierunt su=
 per me.

Recenset hic ea, quibus liquido uidcri potest, quo
 loco cor eius constitutum fuerit, priusquam ad Do=
 minum clamaret, & fides in agone ferè decumbe=
 ret. Obliuiscatur hominum, qui eum eiecerunt in ma=
 rē.

f s re,

re, & in Deum id facti transfert, Tu inquit, tu deicisti me, & c: Nam sic & in conscientia sentitur, ut omne malum, quod super nos irruit, sit Deus merus & ira Dei mera, etiamsi strepens folium fuerit, ut Moses Leuit. 16. inquit, Terre faciet eos strepens folium. Nonne hoc ingens miraculum, nihil uilius & contemptius sicco folio, in terra iacente, super quod omnes generis uermiculi serpunt, quodque nec à minutissimo pulueris atomo tueri se possit, ut & Iob uilissimum se estimare uolēs nihil abiecius offendere potuerit, quàm q̄ se coram deo arido folioparem fecerit, At tamen ubi uenerit horula, à sonitu folij huius timebunt sibi, equus, scissor eius, lancea, arma bellica, Rex, Princeps, uniuersus exercitus, oēs uires, tamq̄ minaces, audentes, magnanimi & feroces Tyranni, qui alioqui nullo inferno, nulla diuina ira iudicio terreri possunt, arrogantiores uero potius & magis obthurati inde redduntur, An ne belli uiri sumus? ab ira Dei nihilum timemus nobis, sed fixi sumus, & furorem scilicet uilis aridi folij metumus? Et huiusmodi strepentis folij sonitus, mundum nobis in arctum constringet, & in Deum nobis erit folium hoc, qui antea & cœlū & terram lacsebamur. Age iam de nostris uiribus & patientia gloriemur. Quod si tanta super nos aridum potest foliū
quid

ANNOTATIONES.

quid profundum posset mare, de quo, hic Iona memorat? Immo quid in nouissimo die inferni ignis poterit, & ipsa Dei maiestas cum omnibus angelis & creaturis?

Sic non dicit Maris undæ & procellæ super me transierunt, cæterum tuæ undæ, tuæ item procellæ, ideo quod sentit in conscientia, quomodo mare cum fluctibus suis & procellis, Deo & iræ eius seruiant quo peccatum puniatur, unde ait, Omnes undæ tuæ & procellæ super me transierunt, Sic enim illi uidebatur, quasi omnes catarrhacæ & undæ, quæ in cælo & terra essent super eum fluerent, ac si nemo quis quæ esset alius, qui iræ dei premeretur, præter ipsū sed omnes unâ creaturæ cum Deo illi aduersarentur. Sic & quidam summa tribulatione cruciati dicunt, Videor mihi & cælum et terram super me posita esse. Atque ea sunt uera cruciatuum initia, & portiones quædam, quæ peccatores post hanc uitam manent. Sic iræ Dei & iudicium eius incipiunt, in sempiternum duratura, Porro hic uersus similis est psalmo 42. ubi eadem Propheta habet, Omnia excelsa tua & fluctus tui super me transierunt. Et Iona hunc ex eo loco fortassis mutuauit.

Cogitabam enim me ab oculis tuis. III
 proiectum esse, nec me porro uisurū
 templum

templum sanctum tuum.

Hic pœna conscientiam tangit, fugam enim à domino adornarat, ut ne se Nineuen conferret, Hoc illius peccatum, illa inobedientia erat. Iam sentit quàm à conspectu dei proiectum se esse oporteat, in peccati sui pœnam, quam inuitus perfert, qui antea volebat coram conspectu dei permanere, per transgressionem suam. Tum sanè cor eius illi pultauit & dixit, Ecce quàm belle tibi fuga consulueris, Opinor te satis procul à Deo remotum. Ibi peccatum simul remordet, et pœna premit. Dupliciter uero accipi potest, quod à facie domini proiectus sit. Primum corporaliter, Ita quod cor eius decreuerit, moriendum sibi esse, ac in eo desperarit, quod unquam ad terram restitui debuerit, & rursum in populo suo, in terra Israël uersari, unde fugerat, ut supra audiimus, quod fugere à facie domini sit, quod ex terra Israël se proripuerit, ubi deus & cultura eius morabatur, ut & sepius in Regum libris narratur, quod à facie sua repulerit Israël deus, & Iudæ similem interminetur repulsam, hoc est, è terra, ubi uerbum eius & ministerium erant. Atque hunc intellectum sequentia cogunt, ubi ait, Nec porro uidebo templum sanctum tuum, nempe, quod Hierosolymis erat, quo si multestatur, sese in mortis constitutum lucta fuisse.

seq;

ANNOTATIONES

scq; morti totum deditum fuisse, Tum fides in extre-
 ma afflictione & angustia stetit, Ibi non multo ad
 deum clamori locus fuit, ceterum sola de uita sua de-
 speratio, neq; id mirum est, Ecquis in eiusmodi eue-
 tu salutem speraret, si in alto pelago, ad hæc, in cæto
 deglutitus & demersus esset?
 Secundo iuxta spiritum, quod senserit, æque atque
 perpetuo à deo, propter inobedientiam suam reie-
 ctus sit, ut hoc loci damnati, & David in psalmis sæ-
 penumero eo uerbo utatur, ueluti psalmo 31. Dixi
 in excessu meo, reiectus sum à faciæ tua, Atque hoc
 sua seam natura peccatum adfert in conscientia, ma-
 xime in mortis certamine, Quare & Iona sic certo
 per sensit, ac ita uel in agone de gratia dei & miseri-
 cordia desperauit, priusquam ad fidem & inuocati-
 onem Dei reuersus sit, Illic quæcunq; diuine iræ ex-
 empla ad memoriam reducta sunt, quomodo in pec-
 catores anaduuerit Deus, puta Adæ, Heuæ, Caini,
 diluuij, Sodomæ & Gomorrhæ historie, Atq; hæc
 non miuima infernorum cruciatuum pars est, quæ
 post hanc uitam super impios ruet, Atque in hac ge-
 mina parte uides depictã, quid post hanc uitam pec-
 catores agant, cogitent et faciant, nimirum nihil epd
 illos esse, præter mortis angustiam, afflictionem,
 tremorem, & æternam desperationẽ, Atqui ad has
 cogitatio=

cogitationes & desperationem peruenit Iona, ex eo quod iram & poenam Dei corporaliter & externe sentiat, quomodo in profundum deiectus sit, & aquis circumseptus, undis & procellis, catarrhactis, & fluctibus obiectus sit, ut supra dixit, & subinde latius percenset, inquit.

III Nam aquæ circundabant me usque ad uitam meam, profundum circumibat me, Alga tegebat caput meum.

Qui de uita mea sperare aliquid possem, aut me consolari, quom aquæ me circumcirca ueluti in medio pelago cœperint, algæq; super me staret, meq; teget? Quod tantum ualet, In margine & littore maris magnorumq; stagnorum, aut pisanarum ripis, carectum & arundinetum esse solet, Qui ergo in mari submersus est, is sub alga & arundine operatus iacet, hoc est, sub aqua in qua crescit alga, Ut quicquid in mari & circum mare est, cum sub se habeat, etiam terra littori contigua, ut sequitur.

V Ad fundamenta montium, terra uentibus suis me perpetuo cōcluserat.

Omnia enim maria, stagna & aquarum profunda in uallibus inter montes consistunt, Iam montium fundamenta, ima uallis & solum sunt in mari, u

bi

ANNOTATIONES

bi montes radiabus suis contingūt sese mutuo, Que omnia Iona, ueluti is qui in mari submergitur, diat, qui ad superna cogitat, aut sicut is, qui submergi quēpiam cernit, & finem eius secum recogitat, nam si supra se cogitat, aquarum collectiones supra se uidet, & utrinq; littora, algam ac terram, Quom uero in mare descendit atq; submergitur, æque est illi, ac si inter montes, ad fundum usque caderet, ibi demum in sempiternum terra cum repagulis suis & uectibus continuit & conclusit, hoc est, non secus cogitat quā quòd illic eum manere oporteat, nec unquam inde emergere possit. Quemadmodum enim, qui in carcerem conclusi sunt, uel in turrim intrusi, egredi non possunt, quum ostiū & fenestra conclusa sint, sic & ille in mari permanere cogitur, si descenderit semel, Tum illi terra, id est, montes inter quos mare suos meatus habet, pessulum obdidit, et uectibus eū firmavit, hoc est aquis adeo cœpit & custodiuit, ut nusquam detur exitus, Hic iterum uides, quales habuerit Iona in pisce cogitationes, abi, potus & omnium rerum profecto oblitus egregie fuit, letalibus tantūmodo cogitationibus luctatur, immo de uita omnino desperat, totus existens morti deditus, nec ibi dū inuocandi Dei locus est.

**Atqui uitam meam ex internitione
 eduxisti**

ēduxisti, domine Deus meus.

Meliora nunc sequuntur hic, & alie cogitationes Ionæ subeunt, Hic fides caput erigit ad uincendū diuida, desperatæ hic demum cogitationes cessant, Eo temporis, quom in altissima cōstitutus eram morte, & nihil minus sperabam, quā uitam. quandoq̄ dem impossibile erat ut uiuerem, tu cum tua uirtute ingentiq̄; miraculo aduentabas, me amq̄; uitam, tum à morte, tum ab interitu educebas, Sic quando funiculus tenacissimus est infringi solet, Quocirca Deo, adiutor in necessitatibus, est nomen inditum, ut is tum succurrat, quando omnia desperata & impossibilia fuerint, At quid ille faciat, dum sic iuuat, ausculta.

VI Deficiente anima mea domini recordabar, precesque meæ ad te pertingebant ad templum sanctum tuum.

Principio gratiam et spiritum impertit Deus, ut erectum cor misericordie domini recordetur, utq̄; posthabuis de ira Dei cogitationibus, sese à Deo iudice, ad Deum patrem conuertat, Verum hoc non ē humanarum uirium, Siquidem Iona hic adserit, animam suam defecisse, eiusq̄; uim & opera, præter deflectionem & desperationem fuisse nihil, Quod uero domini mentionem facit, et credere inapit, id non est

ANNOTATIONES.

est animæ suæ opus. Spiritus, alióqui nemo, Domini memor esse potest. Vbi uero id contigerit, ut memoria Dei in cor ascenderit, nouum tum ibi lumen exurgit. ibi uita rursum prominet. cor denique confidentiam implorandi Dei, recipit. & orandi, ac tum etiam certissime exauditur. Hoc est, quod Iona uersu primo ait. Clamabam ad Dominum in tribulatione mea & respondit mihi. Porrò hic mors, ira peccatum, Inferi, & omnis interitus finem habent. & omnia uincuntur & deuorantur per fidem in diuinam benignitatem fundatam.

Quod uero ait preces meæ perueniebant ad te in templo sancto tuo, rursum templum Hierosolymitanum intelligit, in quo Deus erat corporaliter siue externe. Populo enim Israël lege cautum erat, ut nusquam adorarent Deum, nisi ubi locus Dei ab eo designatus & constitutus esset. Quemadmodum ait Exodi. 18. Vbi nominis mei memoriam fecero, illuc ueniam, ut te benedicam. Sic omnes, qui in terra Israël, uel extra eandem agebant, si quando orare uellent, animum uersum habere oportuit & fixum ad eum locum, in quo Deus corporaliter per uerbum suum morabatur. ut ne alios deos colerent, quàm illum solum, qui supra Cherubin in throno residebat. ad eum locum omnes orationes directas

g esse

esse oportuit, quemadmodū nostris tēporibus in nō
uo Testamento, omnes preces nostras ad Christum
dirigi necessarium est, qui propiciatorum nostrum
est, ut nullum alium Deum neq; scire, neq; colere
aut adorare debeamus, præter illum, qui in homi-
ne Christo IESV. corporaliter habitat. nec enim
alius porrò est.

VII

Qui uero in uanitatē frustra
confidunt, misericordiā relinquūt.

In Ebræo est, misericordiam suam relinquunt.
Atqui dum id in Germanico sonct, quasi de humana
misericordia loquatur, quam proximis exhibere de-
beant. dictione (suam) omiſſa, simpliciter miseri-
cordiā uerti, ut eo clarior esset sententia. Iona enim
de misericordia & bonitate Dei loquitur, quæ no-
stra est, hoc est nobis præposita, promissa, & exhi-
bita. Perinde ac si de Christo sic dicerem, Qui Chri-
stum suū aut fidem uel Euangelion relinquunt, &c.
Quom tamen ex ijs nihil nostrum sit, sed totum dei
sit, qui donat. Ac iuxta nostrum tamen quodlibet ho-
rum uocetur, quod nobis promissum & proposti-
tum sit, ut nos acceptemus, & pro nostro habea-
mus. Nam hoc uersu nihil intelligentes operarios
sanctulos, & adultores taxat. qui nedum in grati-
am Dei

ANNOTATIONES

am Dei sed opera sua fidē collocant. Illi, quom quid sit fides ignorent. ac nunquam tanta erumna pressi sint, ut ad quid fides prosit intelligant, & nesciant ut nihil tum bona opera adiumento sint, Illi quom sic permaneant, gratiam uilem reputant, & suum ipsorum opus pretiosum existimant. At uero Iona confirmat hic, præter uanitatem, hoc esse nihil, quod uernacula nostra tantum sonat, Nullius precij, nullius coram deo ponderis est, apud quem nihil ualet, nisi eius tum bonitas tum misericordia sincera fide apprehensa, & prædicata palam, citra ullorum operū meritorum, ue respectum nobis donata. Qui ergo huiusmodi uanitatibus fidunt, cassum est illorum studium & perditū inquit, nihil enim illis prodest. ut fidutia illorū & spes æque nihil ualeat, atq; factum illorū aut uanitas, quibus fidunt. Quo præcipue populum suum Israëliticum propheta reprehendit, qui lege & operibus suis adeo fidebant, ut non solum Euangelion & gratiam Dei relinquerent, sed etiam persequerentur. quom tamen ad eos præcunctis, peculiariter attinebāt, quippe quibus promissa erant.

Ego uero gratiarum actionem imolabo, uota mea reddam domino,

VIII

g z quod

quod mihi succursum sit.

Rursus hic Iudeos, cum sacrificijs & operibus suis taxat. ac si dicat illud Psal. 49. Immolant boues & hædos, quasi uero deo gratum sit bubula carne, aut ouina uesci. interim tamen se optime putant egisse. Ast ego planè sentio Sacrificiũ laudis aut gratiarum actionis, longe omniũ præstantissimum esse, quo laudetur, cõmendetur, & prædicetur, propter eius bonitatem indignis nobis exhibitã, perinde atq; hic Iona dicit, quod mihi succursum sit. Alij uero à Deo potius laudari & prædicari cupiunt, uelut ij qui sua per opera multum fructus & commodi deo dederint. Et quamuis talem gratiæ dei cognitionem antea secum habuerit, non tamen adeo copiose, ut in hoc certamine & tentatione didicit. Hic enim planè agnoscit, Deum neq; personam, nec ullum respicere meritum. qui indignis adeo peccatoribus opem fert. Antea numiũ in ea cogitatione fixus erat, quod & personã & opera Deus respiceret, maxime populi Israël, tametsi ab ea nondũ plene liberatus sit.

Quod uero ait uota mea per soluam, non sic accipiendum est quasi quicquam Iona uouerit, nihil enim ea de re proditum est memoriæ, neq; hæc etiam inter cæteras cogitationes arguit, quibus in pi-
sce ma-

ANNOTATIONES.

ſce macerabatur, quandoquidem ſolam ſuam orationem indicarit. Quapropter, opus eſt nos aſueſcari ſcripturæ, ut ubicunq; diuigenratim de uotis loquantur & perſolutione, neq; quicquam ſingulatim exprimunt, communc illic uotum, totius populi Dei, & omnium qui Chriſtum caput ſuum agnoſcunt intelligatur. Vouemus autem, nullum alium nos habituros Deum, præter ipſum ſolum. Quare huiusmodi uotum perſoluere nihil aliud eſt, quàm confiteri, laudare, prædicare, adeoq; honorare & colere Dominum. ſicut & Pſalm. 49. ait. Immola Deo ſacrificium laudis, & uota tua altiſſimo perſolue. Et Pſalm. 115. Perſoluam uota mea Domino, in conſpectu omnis populi eius. Ad hunc modum Iona uota ſua reddere in animo habet, hoc eſt, Dominum commendare, prædicare, tanquam unicum Deum ſuum. eo quod ſibi ſuccurſum ſit.

Et dominus dixit piſci, iſq; Ionam in terram expuit.

Hoc peculiari ſcripturæ modo dictum eſt, putata. Quod Deus omnia operetur & faciat, per Sermonem aut Verbum. ut Iohã. 1. Omnia per uerbum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil, & Pſal. 33. Ipſe dicit, & fiunt. Præcipit, & ecce adſunt. Sic Io

g s nan pi=

nan piscis decoquere non potuit, & natura piscis
 non modo, cursum suum tenere, à solita & ingeni-
 ta energia & operatione non potuit, sed cibum eti-
 am reddere coacta est, præterea & ad terram fer-
 re, & illæsum expuere. ut adeo præter ingentia mi-
 racula in Iona Deus nihil operetur. Omnia iam in-
 uersa sunt, quæ antea ad mortem faciebant, nunc ad
 uitam scriuire coguntur. Piscis, qui antea mortis in-
 strumentum erat instrumentum esse uitæ compelli-
 tur, Et Ionã per cum uitæ restitui oportet, per quem
 ad mortem usq; captus erat. Quin & mare locum
 cedere adigitur, & hospitem suum dimittere. Mon-
 tium fundamenta nihil porrò detinent, terræ repa-
 gula sunt ablata, algæ non amplius operit, &c. Atq;
 hæc omnia in consolationem & fiduciam nostri facta
 sunt, ut Deo fidere discamus, apud quem æque
 ualent, mors & uita, tamq; facilia sunt hæc illi, ac
 si cum iisdem luderet, quando alterum dat,
 alterum aufert, aut alterum pro alte-
 ro permutat. Nobis uero in-
 gentia & impossibilia
 sunt, in quibus
 suam no-
 bis uirtutem & scienti-
 am cõmonstrat. uti Psal. 104. adserit.

Caput